

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm
n.registrator@regeringskansliet.se
[Agneta.m.karlsson@regeringskansliet](mailto:Agneta.m.karlsson@regeringskansliet.se)

Ulriksdal 6 november 2015

Världsnaturfondens remissvar angående – Överprövning av beslut skydds jakt och licensjakt för vissa rovdjur (N2015/07181/RS)

Världsnaturfonden WWF välkomnar utredningens slutsatser att jaktbeslut på stora rovdjur fattade av myndigheter skall kunna överklagas till domstol. Utredningen är välgjord och förslagen väl underbyggda och vi samtycker i stort till de förslag och ställningstaganden som läggs fram.

WWF föreslår att regeringen nu väljer att besluta i enlighet med utredningens förslag.

Enligt WWF:s bedömning kan detta vara ett viktigt steg mot att EU-kommissionen inte går vidare till EU-domstolen med ärendet om överklagansrätten.

WWF saknar dock i utredningen en analys av och redogörelse om varför licens- och skydds jaktbeslut överklagas. En sådan redovisning hade varit viktig för regeringens ställningstagande i denna fråga och för slutsatserna över vad som behöver göras. WWFs analys av orsakerna till att så många överklagningar görs är otydligheten i förvaltningen och bristen på långsiktighet i denna. Om regeringen vill så går det lätt att rätta till detta och det är vår bedömning att antalet överklagningar sannolikt skulle minska avsevärt. Vi utvecklar denna synpunkt längre ner i remissvaret och kommer med förslag hur detta skulle kunna gå till.

Sammanfattning:

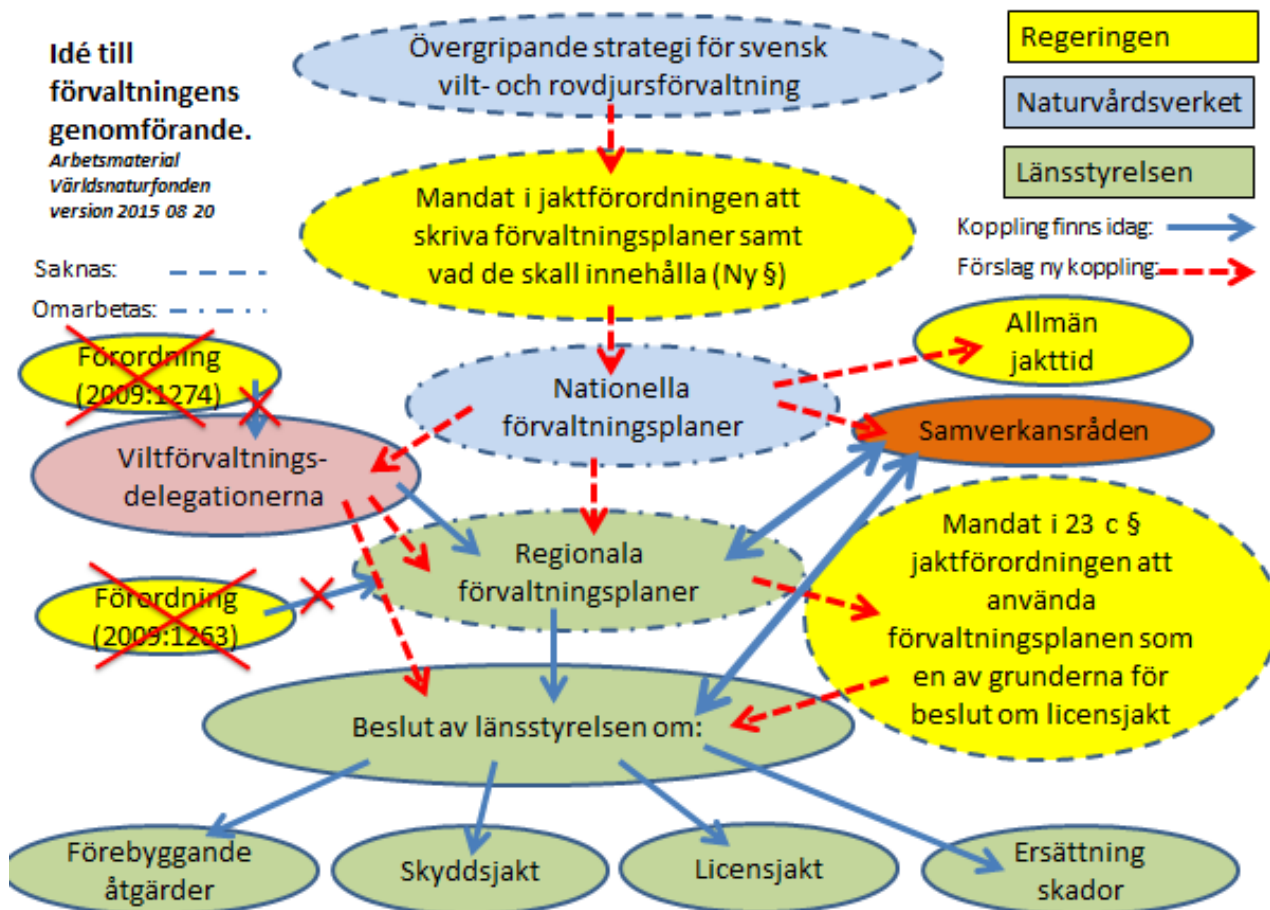
- WWF välkomnar och stöder utredningens förslag som är bra och väl avvägda!
- Förvaltningsbeslut av myndigheter, gällande jaktbeslut, måste kunna överklagas till domstol av organisationer och vi delar utredningens förslag om att så skall vara fallet.
- WWF anser att förslaget om att en central nämnd skall vara överprövningsinstans i jaktbeslut är helt fel väg att gå och vi delar utredningens förslag att inte föreslå en sådan. Frågor som rör tolkning av myndigheters beslut och lagligheten av dessa skall avgöras av en domstol. När det gäller att diskutera förvaltningsfrågor som det i de flesta fall handlar om så kan det lika gärna göras i Nationella rovdjursrådet, Naturvårdsverket.
- Utredningen saknar en analys av orsakerna till överklagandena och detta är en stor brist. WWF anser att regeringen bör fundera djupare i denna fråga.

- Som en internationell organisation anser WWF att det är viktigt att följa internationella överenskommelser som exempelvis Åhuskonventionen och Bern- och Bonnkonventionerna. Art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet är EU:s svar på des två sistnämnda och i den svenska lagstiftningen skall detta implementeras. Självklart skall implementeringen vara gjord på ett sådant sätt att den uppfyller kraven i dessa när det gäller bl.a. förvaltning och skydd. WWF anser att den omoderna jaktlagstiftningen måste göras om. Den är inte förvaltande och kopplar ej ihop exempelvis jaktbeslut och förvaltningsplaner. Förvaltningen måste vara långsiktig, förutsägbar och tydlig vilket den inte är idag. Om lagstiftningen ändras och görs om till en förvaltande sådan så är vår bedömning att antalet överklaganden kommer att minska.

Orsakerna till överklagandena av jaktbeslut.

Som nämns ovan så anser WWF att en analys av bakomliggande orsaker till att beslut om licensjakt och skyddsjakt överklagas borde ha gjorts av utredningen. Vi utvecklar detta nedan. Grundproblemet är det samma som för hela rovdjurspolitiken – ovissheten och att ingen vet vad som kommer att hända i morgon. Frågan om överklagansrätten är därför egentligen bara en del av problemen med rovdjurspolitiken och lösningen är en helhetslösning på hela förvaltningen av både rovdjur och övriga däggdjur och fåglar. WWF har i en debattartikel den 18 augusti föreslagit till regeringen och Sveriges politiker hur en process för att komma vidare i denna fråga skulle kunna gå till. Den finns bifogad som bilaga 1.

För att en förvaltning och besluten om en sådan skall vara trovärdig så måste den vara långsiktig, förutsägbar och tydlig. Det är inte förvaltningen idag. I figur 1 nedan har vi sammanfattat hur förvaltningen fungerar idag med blå pilar och hur vi tycker att den skall fungera i framtiden blå + röda pilar. Här anges också vilka som medverkar i framtagandet av beslutsunderlagen samt vad som ligger till grund för sådana. Sverige har nu provat dagens modell under cirka fem år och den har visat sig att inte ha fungerat. Exempel på detta är att rovdjurskonflikten snarare har ökat än minskat, Landshövdingarna i mellersta rovdjursförvaltningsområdet har skrivit till regeringen och Naturvårdsverket och påpekat svagheter i förvaltningsbesluten, ledamöter i viltförvaltningsdelegationerna har hotat att hoppa av eller varit svärmotiverade att få att ställa upp på grund av att det arbete de lägger ner sedan inte syns i besluten. Inför olika beslut om licensjakt och även skyddsjakt på djur som åstadkommer skada har det under många år varit en stor osäkerhet om jakterna skulle beviljas eller inte samt omfattningen av jakten. Eftersom varken myndigheter – jägare – de som drabbas av skador från rovdjur eller de som månar om rovdjuren har varit säkra på utgången om det skall bli ett ja eller nej så skapas en osäkerhet som spär på konflikterna. Eftersom det saknas samordnade långsiktiga förvaltningsplaner har osäkerheten varit stor. På grund av denna osäkerhet inför framtiden har naturvårdsorganisationer och andra överklagat vissa specifika licensjaks- och skyddsjaktsbeslut. Det är nog den huvudsakliga orsaken till att det blivit överklaganden.

Figur: WWFs idé till förvaltningens genomförande. I figuren anges befintliga bestämmelser – grupper – beslut angivna med hel omgärdande linje. Sådant som WWF föreslår eller sådant som skall förnyas anges med streckad linje enligt beskrivning. Blå pilar anger befintliga beslutsvägar och sammanhang som redan existerar. Röda streckade pilar anger nya sådana som WWF föreslår. Övergripande strategi för svensk vilt- och rovdjursförvaltning är det förslag till sådan som Naturvårdsverket presenterade till regeringen i juni 2015. Förordningarna 2009:1263 och 2009:1274 bör med tiden införlivas i jaktförordningen. Förslaget ger förvaltningen en bättre och tydligare struktur och logik och är enklare att överblicka.

Ett aktuellt exempel på brist på koordinering av skyddsjakt är det beslut som Länsstyrelsen i Jämtlands län tog i början av oktober 2015. Det är ett skyddsjaktbeslut på 19 järvar i förebyggande syfte, innan skadorna har uppstått. Naturvårdsverket presenterade ungefär samtidigt den senaste uppskattningen av antalet järvar i Sverige (585 individer inom ett större intervall) och pekade på att järvstammen låg under gynnsam bevarandestatus på 600 individer. Jämtlands Läns beslut är inte officiellt koordinerat med de andra fjällänen som kan tänkas ta liknande skyddsjaktbeslut rörande järv. Sammantaget kan då ett större antal järvar avlivas i förebyggande syfte och därmed betydligt minska stammen, långt under gynnsam bevarandestatus. Dessutom saknas aktuella förvaltningsplaner för järv regionalt i de tre nordligaste länen, så det långsiktiga målet och vägen dit är mycket oklart. Att då inte ha någon överklaganderätt av myndigheters beslut som i detta fall är oroväckande, även ur ett internationellt perspektiv och speciellt med fokus på Art- och Habitatdirektivet är enligt WWF:s syn inte acceptabelt.

Sveriges riksdag beslutade för snart två år sedan att anta propositionen "En hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13:191)". Där anges i inledningen att "Förvaltningsplaner bör vara det centrala och regionala verktyget för den praktiska förvaltningen och det adaptiva verktyget för att nå målet för rovdjurspolitiken" (sidan 1 i avsnittet propositionens huvudsakliga innehåll). Varken den förra eller den

nuvarande regeringen har följt riksdagen beslut och genomfört detta. Ingen förvaltningsplan är lik den andra och den nationella och de regionala kopplar inte heller till varandra. Det gör förvaltningen rörlig och ej förutsägbar. Besluten om jakt i förvaltningssyfte (licensjakt och skyddsjakt) görs inte med stöd av de planer som finns, d.v.s. förvaltningsplanerna. När det gäller licensjakt saknas mandat till detta i jaktförordningens 23 c §. Därmed uppfylls inte det beslut som riksdagen fattat. Besluten som fattas av myndigheterna kan därför endast baseras på det som anges i 23 c. Den plan som finns för förvaltningen kan därmed inte åberopas som grund för beslutet.

WWF anser att regeringen nu skall följa riksdagens beslut och göra förvaltningsplanerna till ett verktyg i förvaltningen. Detta genom att i jaktförordningen ge mandat till Naturvårdsverket att utfärda nationella förvaltningsplaner och för länsstyrelserna att utfärda regionala. Här skall även beskrivas vad de skall innehålla samt hur de skall förhålla sig till varandra. I 23 b § och 23 c § införs att de beslutade förvaltningsplanerna också skall utgöra en del av beslutunderlaget. Samtidigt bör en ny paragraf införas i jaktförordningen där viltförvaltningsdelegationernas och samverkansrådets mandat, uppgifter och funktion preciseras. När detta är gjort finns det förutsättningar för att det skall bli ordning och reda i rovdjurförvaltningen. Genomförs också de förslag som anges i debattartikeln i bilaga 1 så finns det goda förutsättningar att få ordning och reda i hela rovdjurspolitiken. Om förvaltningen och politiken blir långsiktig, förutsägbar och tydlig så ökar förståelsen för förvaltningen och WWF är övertygat om antalet överklagningsärenden kommer att minska.

För Världsnaturfonden WWF

Peter Westman
Stf Generalsekreterare

Tom Arnbom
Sakkunnig

Mats Forslund
Sakkunnig

Bilaga 1.

Debattartikel i Supermiljöbloggen.

<http://supermiljobloggen.se/debatt/2015/08/wwf-rovdjurskonflikten-det-ar-dags-att-losa-den-nu>

SMB DEBATT

WWF: "Rovdjurskonflikten – det är dags att lösa den nu!"

Tisdagen den 18 augusti 2015, kl. 8.44

Förvaltningen av Sveriges rovdjur och annat vilt behöver bli långsiktig, förutsägbar och tydlig, skriver Peter Westman, Tom Arnbom och Mats Forslund, från Världsnaturfonden WWF.

Det är hög tid för Sveriges politiker att sluta med pajkastningen, kavla upp ärmarna, och gemensamt över partigränserna skapa förutsättningar för att få ordning och reda i den svenska rovdjurs- och viltpolitiken. Det går att åstadkomma och måste göras. Det är politikens ansvar att skapa en lösning på denna utdragna konfliktfråga.

Sverige lämnar i dagarna in sitt svar till EU-kommissionen om vargjakten. Vi hoppas att regeringen presenterar en kraftfull och tydlig handlingsplan på hur det ska skapas en långsiktigt hållbar vargpolitik. Det här är en fråga som Sverige kan och bör lösa.

Vi behöver skapa en grund så att förvaltningen av våra rovdjur och annat vilt blir långsiktig, förutsägbar och tydlig. Ovissheten är en av människans största problem och gäller i högsta grad för rovdjurs- och viltpolitiken. Ingen vet vad som ska hända i morgon eller framöver – och det har varit väldigt tydligt när det gäller vargfrågan.

De senaste 20 åren har de som lever med vargen, tycker mer eller mindre om den, plågats av att inte få några klara och tydliga besked i små eller stora frågor som rör förvaltningen. Tänkvärt är att EU-kommissionen har samma problem – och orsaken är otydligheten i den svenska rovdjurs- och viltförvaltningen.

Vad behöver då göras politiskt? Det viktigaste är att skapa en trovärdig färdplan framåt som har acceptans och är formellt beslutad. Den ska innehålla en handlingsplan med tidsangivelser för vad som ska göras och när. Hela arbetet ska grunda sig på en ekosystembaserad förvaltning som tar hänsyn till människorna, naturen och djuren – ett helhetsperspektiv!

WWF föreslår följande process för att komma vidare och göra förvaltningen logisk, transparent och operativ:

1. Upprätta och besluta om en tydlig handlingsplan med tidsangivelser.
2. Att det i jaktförordningen införs en ny paragraf som ger Naturvårdsverket och länsstyrelserna mandat att utfärda förvaltningsplaner efter gemensamma riktlinjer för vilda däggdjur och fåglar. Där anges vad förvaltningsplanerna ska innehålla och hur de ska förhålla sig till varandra.
3. Att det i jaktförordningen införs mandat att använda förvaltningsplanerna som underlag vid beslut om förvaltningen.

4. Att en arts gynnsamma bevarandestatus slås fast utifrån bästa möjliga vetenskapliga underlag och inte genom politiska beslut.
5. Att beslut fattas om att en ny modern jaktlagstiftning för förvaltningen av vilda däggdjur och fåglar ska utarbetas.
6. Att i jaktlagstiftningen införa organisationers rätt att överklaga beslut fattade med stöd av denna till domstol.
7. Att skapa ett forum för dialog mellan olika intressentgrupper kring viltförvaltning och rovdjursfrågor.

Det här är ett första steg och en förutsättning för att arbetet med rovdjursfrågan ska kunna normaliseras. Det kommer att ta tid men arbetet måste inledas.

Varför inte redan nu med en fastställd handlingsplan och några första handgripliga beslut som visar att regeringen och politikerna menar allvar? WWF föreslår ovan hur en sådan process ska kunna komma igång för att skapa lugn och tillförlit i rovdjursfrågan men även för övriga viltfrågor. En utgångspunkt för innehållet i handlingsplanen kan vara det förslag till "[Strategi för svensk viltförvaltning](#)" som Naturvårdsverket överlämnade till regeringen före sommaren.

Förvaltningen av vilda djur måste baseras på en ekosystembaserad grundsyn där både människor och djur respekteras. För att nå dit måste förvaltningen vila på en solid lagstiftning.

Dagens viltlagstiftning saknar grunderna för att genomföra en väl genomtänkt och praktisk förvaltning. Det går lätt att rätta till genom att regeringen inleder med att göra några enkla ändringar och tillägg i jaktförordningen, vilket medför att förvaltningsplanerna blir styrande för viltförvaltning och därmed skapar en logisk beslutsprocess som alla kan förstå. Att förvaltningsplanerna ska vara styrande beslutades av riksdagen i december 2013. Det är dags att genomföra detta nu.

För att få ett långsiktigt helhetsgrepp i viltförvaltningen måste det införas en samförvaltning av olika arter av däggdjur och fåglar – med beaktande av skador och problem som de orsakar i sina livsmiljöer i eller vid kontakt med mänsklig aktivitet. Det gäller exempelvis för stora rovdjur, älg, rådjur, vildsvin, säl, skarv, tranor, gäss och ingår i förslaget ovan.

De fem punkter som ministrarna Bucht (S) och Romson (MP) i [SvD Opinion](#) den 4 februari anger att regeringen ska arbeta utifrån är bra och lovvärda – men inte tillräckliga för att åtgärda grundproblemen. Stannar arbetet med de punkterna riskerar frågan att hamna i en fortsatt långbänk under många år framöver.

EU-kommissionen har under lång tid följt den svenska vargförvaltningen och uttryckt missnöje med att den saknar tydlig långsiktighet. WWF hoppas att regeringen och de ansvariga ministrarna – Åsa Romson, Sven-Erik Bucht och förre miljökommissionären Margot Wallström – i sitt svar till EU tar tillfället i akt och presenterar en kraftfull och tydlig handlingsplan på hur regeringen planerar att skapa en långsiktigt hållbar vargpolitik och förvaltning – som säkrar en gynnsam bevarandestatus så att kommissionen inte känner sig föranleden att dra Sverige inför EU-domstolen.

Vargfrågan är egentligen en relativt liten fråga. Samtidigt är den stor. Den skär rakt igenom samhället från statsministern ner till kön i matvaruaffären, till frukostbordet och vidare till EU-kommissionen i

Bryssel. En fråga som berör så många får inte vara olöst. Det är regeringens och politikens ansvar att efter dialog med brukare, miljöorganisationer och andra intressenter skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar lösning.

Peter Westman, naturvårdschef, Världsnaturfonden WWF

Tom Arnbom, rovdjursexpert, Världsnaturfonden WWF

Mats Forslund, naturvårdsexpert, Världsnaturfonden WWF